

О П И С

навчальної дисципліни «Міжнародна економіка»

Галузь знань: 05 Соціальні і поведінкові дисципліни.

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: Економічна кібернетика

Статус дисципліни: нормативна

Навчально-науковий інститут фізики, математики, економіки та інноваційних технологій

Кафедра економіки та менеджменту

Мова навчання: українська

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год. / кредити ЄКТС	Кількість годин							Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття						Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота				
Денна	4	VIII	90/3	36	24	-	-	12	54	-	-	+	
Денна*	2	IV	90/3	36	24	-	-	12	54	-	-	+	
Заочна	4	УІІІ	90/3	16	8	-	-	8	74	-	-	+	

* на основі ОС «Молодший спеціаліст». Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки бакалавра (кредитів ЄКТС – 240 - 3)

2. Зміст лекційного матеріалу

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародна економіка». Предмет та завдання курсу «Міжнародна економіка», його зв'язок з іншими дисциплінами. Сутність і структура міжнародної економічної системи. Світове господарство та його елементи. Інтернаціоналізація господарського життя. Види міжнародної економічної діяльності. Серередовище міжнародних економічних відносин та його особливості. Класифікація країн у міжнародній економіці.

Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі. Глобальна економіка та відкритість товарних ринків. Загальнотеоретичні концепції порівняльних переваг. Моделі абсолютних цінових переваг. Умови торгівлі та обмінний курс. Традиційні теорії торгівлі. Теорія зовнішньої торгівлі та розташування. Теорема Д.Рікардо про порівняльні переваги. Умови торгівлі при різних співвідношеннях попиту та різних рівнях продуктивності. Модель Гекшера-Оліна, або теорія факторних пропорцій. Взаємозалежність між ціновим співвідношенням на товари та фактори виробництва. Митно-тарифне регулювання міжнародної торгівлі. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Функції Світової організації торгівлі (СОТ).

Тема 3. Міжнародний рух інвестиційного капіталу. Сутність та форми міжнародного руху капіталу. Особливості та сучасні тенденції динаміки переливу капіталів. Теорії прямих іноземних інвестицій. Сітність, мотиви здійснення та оцінювання ефективності прямих іноземних інвестицій. Портфельні іноземні інвестиції.

Тема 4. Міжнародний кредит. Сутність і форми міжнародного кредиту. Джерела та принципи міжнародного кредиту. Інструменти міжнародного кредитування. Оцінювання обсягів міжнародного кредитування. Факторинг, форфейтинг, лізінг та сек'юритизація. Світовий ринок позичкових капіталів. Форми та структура світової заборгованості. Напрями та способи погашення зовнішньої заборгованості. Умови функціонування офшорних зон. Міжнародні фінансові центри.

Тема 5. Міжнародні міграційні процеси та світовий ринок праці. Причини міжнародної міграції робочої сили. Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції. Основні види міграції та основні ринки робочої сили. Тенденції розвитку міжнародного ринку робочої сили. Регулювання міграційних процесів. Причини та наслідки відпливу інтелекту з України.

Тема 6. Міжнародний ринок технологій. Міжнародна передача технологій та її роль у міжнародній економіці. Передумови формування міжнародного ринку технологій. Форми міжнародної передачі технологій. Економічна ефективність міжнародної торгівлі технологіями. Міжнародне технічне сприяння та регулювання міжнародної передачі технологій. Україна на ринку високотехнологічної продукції.

Тема 7. Світова валютна система і міжнародні валютні відносини. Сутність та еволюція міжнародних валютних відносин. Національні, міжнародні і світова валютні системи, їхня сутність та елементи. Система валютних курсів. Котирування валют. Конвертованість валют. Валютні ринки та валютні операції. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютно-фінансова система. Економічна природа монетарної інтеграції. Еволюційний розвиток Європейської валютної системи. Переваги та ризики монетарної інтеграції. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів. Механізм міжнародних розрахунків. Міжнародний валютний фонд (МВФ), Група Світового банку, Банк міжнародних розрахунків. Регіональні валютно фінансові інститути.

Тема 8. Платіжний баланс. Зміст платіжного балансу та принципи його розрахунку. Складові частини платіжного балансу. Економічна тотожність сальдо балансу поточних операцій і сальдо балансу руху капіталів. Формальне вирівнювання платіжного балансу. Матеріальне вирівнювання платіжного балансу. Вирівнювання платіжного балансу як мета економічної політики. Механізм сальдування і рівновага. Визначальні фактори сальдо платіжного балансу.

Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція. Сутність, цілі, значення та основні риси МЕІ. Передумови та фактори розвитку Західноєвропейської економічної інтеграції. Північноамериканська економічна інтеграція. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Проблеми розвитку регіонального економічного співробітництва в Африці. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах.

Тема 10. Глобальні цивілізаційні процеси та становлення нового світового економічного порядку. Загальнотеоретична схема еволюції цивілізацій. Глобальний ландшафт світової цивілізації. Цивілізаційні особливості європейської спільноти. Зіткнення та діалог цивілізацій. Рушійні сили формування нового світового економічного порядку у ХХІ ст.. Україна в системі нового світового економічного порядку. Концепція національних економічних інтересів у процесі досягнення економічної безпеки держави.

3.Орієнтовна тематика практичних занять

1. Предмет і завдання дисципліни "Міжнародна економіка".
2. Теорії міжнародної торгівлі.
3. Міжнародний рух капіталу та міжнародний кредит.
4. Міжнародні міграційні процеси та світовий ринок праці.
5. Світова валютна система і платіжний баланс.
- 6.Міжнародна економічна інтеграція та глобальні цивілізаційні процеси.

4. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента з дисципліни включає: опрацювання теоретичного матеріалу; підготовку до практичних занять; виконання індивідуального завдання; підготовку до самостійної роботи та співбесіди з лектором; підготовку до семестрового контролю.

5. Індивідуальні завдання

- 1.Проаналізуйте еволюцію міжнародної економічної системи.
- 2.Дослідіть напрями подолання зовнішньої заборгованості країн світу.
- 4.Охарактеризуйте Європейський союз: етапи становлення, умови участі.
- 5.Проаналізуйте діяльність ЄБРР в Україні.
- 6.Розкрийте значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.
- 7.Опишіть механізм формування торговельної політики та регулювання міжнародної торгівлі.
- 8.Поясніть специфіку формування валютних курсів.
- 9.Визначте особливості митно-тарифного регулювання в Україні.
- 10.Дайте характеристику нормативно-правової бази менеджменту соціально-трудової сфери в Україні.
- 11.Дайте характеристику моделей економічного розвитку світу.
12. Проаналізуйте платіжний баланс України та шляхи його збалансування.
- 14.Обґрунтуйте необхідність діяльності МВФ в Україні.
- 15..Опишіть механізм розв'язання проблеми трудової міграції українців.

5. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється усним опитуванням, контрольними роботами, співбесідою з лектором та екзаменом.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Форма контролю	Кількість балів
----------------	-----------------

Письмові контрольні роботи	50 (2×25)
Усні відповіді	20
Індивідуальне завдання	20
Співбесіда з лектором	10
Всього балів	100

Оцінки за усні відповіді виставляються за чотирибальною шкалою. Результат за 100-бальною шкалою обчислюється за формулою $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$, де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, включаючи оцінки «2», n – кількість цих оцінок (не менше чотирьох), K – сума балів за усні відповіді. Якщо середня оцінка за відповіді на практичних заняттях $\frac{A}{n} \leq 2,5$, то кількість балів x дорівнює нулю.

Письмові контрольні роботи проводяться після вивчення студентами завершеного за змістом обсягу навчального матеріалу та передбачають виконання аналітичних, тестових, ситуаційних та розрахункових завдань з дисципліни.

Захист індивідуального завдання відбувається за два тижні до завершення семестру у позааудиторний час. Критерії оцінювання індивідуального завдання: повнота розкриття теми – 10 балів, рівень самостійності роботи – 3 бали, якість мовного оформлення, якість бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи – 2 бали, захист індивідуального завдання – 5 балів.

Співбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом.

Сумарна кількість балів з дисципліни визначається за формулою:

$$S_{\text{сум}} = 0,6 \cdot S_{\text{пот}} + 0,4 \cdot S_{\text{тос}},$$

де $S_{\text{пот}}$ – кількість балів за поточний контроль, $S_{\text{тос}}$ – кількість балів за підсумковий контроль (екзамен).

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС. Екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в письмовій формі і оцінюється за стобальною шкалою.

6. Рекомендована література

а) основна

1. Бураковський І. Теорія міжнародної торгівлі / І. Бураковський. – К. : Основи, 2000. – 241 с.
2. Задоя А.О. Міжнародна економіка: Підручник. – ЦУЛ. -2012.- 416 с.
3. Кругман П. Международная экономика. Теория и политика: учеб. для вузов / П. Кругман, М. Обстфельд; пер. с англ. – М. : Междунар. отношения, 2003. – 799 с.
4. Мельник Т. Міжнародна торгівля товарами в умовах глобальної конкуренції: монографія / Т. Мельник. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2007. – 396 с.
5. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриш М 58 ценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с.
6. Міжнародні економічні відносини : наочн. навч.-метод. посіб. / А.В. Рибчук, В.М. Фомішина, С.В. Фомішин та ін. ; за наук. ред. Рибчук А.В. – 2-ге укр.-англ. вид., перероб., доп. і розшир. – Херсон, Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 392 с.
7. Румянцев А.П. Міжнародна економіка / А.П. Румянцев, Г.Н. Климко, В.В. Рокоча, А.В. Рибчук та ін.. – К. : Знання-прес, 2006. – 479 с.
8. Світова економіка: підручник / за ред. О.І. Шниркова, В.І. Мазуренка, О.І. Рогача. - К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. - 616 с.
9. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія : підручник /А.С Філіпенко. – К. : Либідь, 2006. – 392 с.
10. Циганкова Т.М. Міжнародна торгівля / Т.М. Циганкова. – К. : КНЕУ, 2001. – 340 с.
11. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник / В.О. Шевчук. – К. : Знання, 2008. – 663 с.

Лектор –  проф. Рибчук А.В.

Зав. кафедри –  проф. Б.Ю. Кишакевич
підпис